

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ IR PAGRINDINIŲ LAISVIŲ APSAUGOS
KONVENCIJA

Roma, 1950 metų lapkričio 4 diena

Įsigaliojo: 1953 metų rugsėjo 3 dieną pagal 66 straipsnį. (1)

Vyriausybės, šios Konvencijos signatarės, Europos Tarybos narės,

atsižvelgdamos į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 1948 metų gruodžio 10 dieną paskelbtą Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją;

atsižvelgdamos į tai, jog ši Deklaracija siekia, kad joje skelbiamos teisės būtų visuotinai ir veiksmingai pripažįstamos ir jų būtų laikomasi;

atsižvelgdamos į Europos Tarybos tikslą siekti didesnės savo narių vienybės ir kad vienas iš būdų siekti šio tikslo - ginti ir toliau įgyvendinti žmogaus teises ir pagrindines laisves;

tvirtai tikėdamos šiomis pagrindinėmis laisvėmis, kurios yra teisingumo bei taikos pasaulyje pagrindas ir kurias geriausiai apsaugo, viena vertus, veiksminga politinė demokratija, ir, kita vertus, jas apsprendžiantis žmogaus teisių bendras supratimas ir jų laikymasis;

būdamos Europos šalių vyriausybės, kurios yra tikros, jog laikydamosi vienodos nuomonės ir turėdamos politinių tradicijų, idealų, laisvių ir teisės normų bendrą palikimą, yra pasiryžusios žengti pirmą žingsnį siekdamas kolektyviai įgyvendinti tam tikras Visuotinėje deklaracijoje paskelbtas teises, susitarė, kad:

1 straipsnis

Aukštosios susitariančios šalys garantuoja kiekvienam jų jurisdikcijoje esančiam žmogui teises bei laisves, apibrėžtas šios Konvencijos pirmame skyriuje.

(1) Tekstas yra papildytas pagal trečiojo Protokolo, įsigaliojusio 1970 metų rugsėjo 21 dieną, penktojo Protokolo, įsigaliojusio 1971 metų gruodžio 20 dieną, ir aštuntojo Protokolo, įsigaliojusio 1990 metų sausio 1 dieną, nuostatas, taip pat įtraukus antrojo Protokolo tekstą, kuris pagal šio Protokolo 5 straipsnio 3 punktą nuo Protokolo įsigaliojimo dienos (nuo 1970 metų rugsėjo 21 dienos) yra Konvencijos sudedamoji dalis.

P I R M A S S K Y R I U S

2 straipsnis

1. Kiekvieno žmogaus teisė gyventi turi būti saugoma įstatymo. Niekam negalima tyčia atimti gyvybės, išskyrus vykdant teismo nuosprendį už nusikaltimą, už kurį tokia bausmė įstatymo numatyta.

2. Gyvybės atėmimas negali būti laikomas prieštaraujančiu šiam straipsniui, jeigu tai įvyko neviršijant tokio jėgos panaudojimo, kai tai buvo neišvengiamai būtina:

- a) ginant kiekvieną asmenį nuo neteisėto smurto;
- b) teisėtai suimant arba sutrukdant teisėtai sulaikytam asmeniui pabėgti;
- c) nustatyta tvarka atliekamais teisėtais veiksmais malšinant riaušes ar sukilimą.

3 straipsnis

Niekas negali būti kankinamas, su niekuo neturi būti žiauriai, nežmoniška ar žeminant jo orumą elgiamasi, ar jis baudžiamas.

4 straipsnis

1. Niekas negali būti laikomas vergijoje ar nelaisvas.

2. Niekas negali būti verčiamas dirbti priverstinį ar privalomąjį darbą.

3. Šiame straipsnyje sąvoka "priverstinis ar privalomasis darbas" negali reikšti:

a) kokio nors darbo, kuri paprastai reikalaujama atlikti kalinimo metu, taikant šios Konvencijos 5 straipsnio nuostatas, ir darbo lygtinio atleidimo nuo tokio kalinimo laikotarpiu;

b) kokios nors karinės tarnybos arba tarnybos, kurios reikalaujama iš asmenų, atsisakančių nuo karinės tarnybos dėl įsitikinimų, vietoj karinės tarnybos tose šalyse, kur toks atsisakymas yra pripažįstamas;

c) kokios nors tarnybos, atliekamos dėl to, jog tai būtina reikia, ar dėl stichinės nelaimės, kai kyla pavojus visuomenės egzistavimui ar gerovei;

d) kokio nors darbo ar tarnybos, kurie yra įprastinių pilietinių pareigų dalis.

5 straipsnis

1. Kiekvienas žmogus turi teisę į laisvę ir asmens neliečiamybę. Niekam negali būti atimta laisvė kitaip, kaip šiais atvejais ir pagal įstatymo nustatytą tvarką:

a) kai jis teisėtai sulaikomas, remiantis kompetentingo teismo sprendimu;

b) kai jis teisėtai suimamas ar sulaikomas už tai, kad neįvykdė teismo teisėto sprendimo, arba kai norima garantuoti kokio nors įstatymo numatyto išsipareigojimo vykdymą;

c) kai jis teisėtai suimamas ar sulaikomas, kad būtų pristatytas kompetentingam teismo pareigūnui, pagrįstai įtariant padarius nusikaltimą ar kai pagrįstai manoma, jog būtina užkirsti kelią padaryti nusikaltimą, arba manoma, kad jis gali pabėgti į padarę;

d) kai sulaikomas nepilnametis pagal teisėtą potvarkį jo auklėjimo priežiūros tikslais arba jo teisėto suėmimo tikslais dėl to, kad jis būtų pristatytas kompetentingam teismo pareigūnui;

e) kai asmenys teisėtai sulaikomi, siekiant užkirsti kelią infekcinėms ligoms plisti, arba kai sulaikomi psichiškai nesveiki asmenys, alkoholikai, narkomanai ar valkatos;

f) kai žmogus teisėtai suimamas ar sulaikomas dėl to, kad negalėtų be leidimo įvažiuoti į šalį, ar kai imamasi veiksmų jį deportuoti ar išduoti kitai valstybei.

2. Kiekvienam suimtajam turi būti nedelsiant jam suprantama kalba pranešama, dėl ko jis suimamas ir kuo kaltinamas.

3. Kiekvienas sulaikytasis ar suimtas pagal šio straipsnio 1 (c) punkto nuostatas turi būti skubiai pristatomas teisėjui ar kitam pareigūnui, kuriam pagal įstatymą priklauso teisė vykdyti teismines funkcijas, ir turi teisę per priimtina laiką į teisminį nagrinėjimą arba paleidimą iki teismo. Paleidimas gali būti sąlygojamas garantiju, kad jis atvyks į teismą.

4. Kiekvienas, kuriam atimta laisvė dėl sulaikymo ar suėmimo, turi turėti teisę kreiptis į teismą skųsdamasis, kad neteislingai sulaikytas, kuris nedelsdamas turi priimti sprendimą ir, jeigu asmuo sulaikytas neteisėtai, nuspręsti jį paleisti.

5. Kiekvienas asmuo, kuris yra sulaikymo ar suėmimo auka pažeidžiant šio straipsnio nuostatas, turi teisę į nuostolių atlyginimą.

6 straipsnis

1. Nustatant kiekvieno asmens pilietines teises ir pareigas ar jam pareikštą baudžiamąjį kaltinimą, jis turi teisę, kad jo byla būtų nagrinėjama per įmanomai trumpiausią laiką lygybės ir viešumo sąlygomis pagal įstatymą sudaryto nepriklausomo ir nešališko teismo. Teismo sprendimas turi būti paskelbtas viešai, tačiau spaudai ir publikai gali būti neleidžiama dalyvauti per visą teisminį nagrinėjimą ar jo dalį tiek, kiek to reikalauja visuomenės moralės, viešosios tvarkos ar valstybės saugumo

interesai demokratinėje visuomenėje arba nepilnamečių ar bylos šalių privataus gyvenimo interesai, ar tada, kai, teismo nuomone, būtina dėl ypatingų aplinkybių, dėl kurių viešumas pažeistų teisingumo interesus.

2. Kiekvienas žmogus, kaltinamas nusikaltimo padarymu, laikomas nekaltu tol, kol jo kaltumas neįrodytas pagal įstatymą.

3. Kiekvienas asmuo, kaltinamas nusikaltimo padarymu, turi teisę mažiausiai į šias garantijas:

a) kad jam būtų skubiai ir nuodugnai pranešta tokia kalba, kurią jis supranta, apie pareiškiamo jam kaltinimo pagrindą ir motyvus;

b) kad jis turėtų pakankamai laiko ir galimybių pasirengti savo gynybai;

c) kad jis galėtų gintis pats arba per savo paties pasirinktą gynėją arba, jei jis neturi pakankamai lėšų tam gynėjui atsilyginti, turi gauti pagalbą nemokamai, kai to reikalauja teisingumo interesai;

d) kad jis galėtų apklausti kaltinimo liudytojus arba turėtų teisę, kad tie liudytojai būtų apklausti, ir turėtų teisę, kad gynybos liudytojai būtų iškviesti ir apklausti tomis pat sąlygomis, kokios taikomos kaltinimo liudytojams;

e) kad jis galėtų nemokamai naudotis vertėjo pagalba, jeigu jis nesupranta ar nekalba teismo procese vartojama kalba.

7 straipsnis

1. Niekas negali būti nuteistas už veiksmus ar neveikimą, kurie pagal galiojusius jų įvykdymo momentu valstybės vidaus įstatymus arba tarptautinę teisę nebuvo laikomi nusikaltimais. Taip pat negali būti skiriama griežtesnė bausmė negu ta, kuri galėjo būti taikyta nusikaltimo padarymo momentu.

2. Šis straipsnis neturi kliudyti teisti ar nubausti kiekvieną asmenį už kokį nors veiksmą ar neveikimą, kurie jų vykdymo momentu buvo laikomi nusikaltimais pagal civilizuotų tautų visuotinai pripažintus bendrus teisės principus.

8 straipsnis

1. Kiekvienas turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo asmeninis ir jo šeimos gyvenimas, buto neliečiamybė ir susirašinėjimo slaptumas.

2. Valdžios pareigūnai neturi teisės kištis į naudojimąsi šia teise, išskyrus įstatymo numatytus atvejus ir kai tai būtina demokratinėje visuomenėje valstybės saugumo, viešosios tvarkos ar šalies ekonominės gerovės interesams, siekiant užkirsti kelią teisės pažeidimams ar nusikaltimams, taip pat gyventojų sveikatai ar dorovei arba kitų žmonių teisėms ir laisvėms apsaugoti.

9 straipsnis

1. Kiekvienas turi teisę į minties, sąžinės ir religijos laisvę; tai teisė laisvai keisti savo religiją ar tikėjimą, taip pat tiek vienam, tiek kartu su kitais, viešai ar privačiai, laisvai skelbti savo religiją ar tikėjimą, laikant pamaldas, atliekant apeigas, praktikuojant tikėjimą ir mokant jo.

2. Laisvė skelbti savo religiją ar tikėjimą gali būti tik tiek apribojama, kiek yra nustatęs įstatymas ir kiek būtinai reikia demokratinėje visuomenėje visuomenės saugumui, viešajai tvarkai, sveikatai ir moralei ar kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti.

10 straipsnis

1. Kiekvienas turi teisę laisvai reikšti savo mintis ir įsitikinimus. Tai teisė laisvai laikyti savo nuomonės, gauti bei skleisti informaciją ir idėjas, valdžios pareigūnų netrukdomam ir nepaisant valstybės sienų. Šis straipsnis neturi trukdyti valstybėms kelti reikalavimą licenzuoti radijo, televizijos ar kino įstaigas.

2. Naudojimas šiomis laisvėmis, kadangi tai susiję su

pareigomis bei atsakomybe, gali būti sąlygojamas tokių formalumų, sąlygų, apribojimų ar bausmių, kurias numato įstatymas ir kurios demokratinėje visuomenėje būtinos valstybės saugumo, teritorinio vientisumo ar viešosios tvarkos interesams, siekiant užkirsti kelią teisės pažeidimams ir nusikaltimams, žmonių sveikatai bei moralei, taip pat kitų asmenų orumui ar teisėms apsaugoti, užkirsti kelią konfidencialios informacijos atskleidimui ar teisminės valdžios autoritetui ir nešališkumui garantuoti.

11 straipsnis

1. Kiekvienas turi teisę laisvai rengti taikius susirinkimus, jungtis į asociacijas kartu su kitais, taip pat teisę steigti ir stoti į profesines sąjungas savo interesams ginti.

2. Naudojimuisi šia teise negali būti taikomi jokie apribojimai, išskyrus tuos atvejus, kuriuos numato įstatymas ir kurie yra būtini demokratinėje visuomenėje valstybės ar visuomenės saugumo interesams, siekiant užkirsti kelią teisės pažeidimams ar nusikaltimams, gyventojų sveikatai ir dorovei ar kitų asmenų teisėms bei laisvėms apsaugoti. Šis straipsnis nekliudo įvesti teisėtus naudojimosi šia teise apribojimus asmenims, tarnaujantiems ginkluotosiose pajėgose, policijoje ar valstybės valdymo organuose.

12 straipsnis

Vyrai ir moterys, sulaukę santuokinio amžiaus, turi teisę tuoktis ir sukurti šeimą pagal šią teisę reguliuojančius valstybės vidaus įstatymus.

13 straipsnis

Kiekvienas, kurio teisės ir laisvės, pripažintos šioje Konvencijoje, buvo pažeistos, turi teisę pasinaudoti efektyvia teisine gynyba valstybiniuose organuose, nesvarbu, ar tai padarė einantys oficialias pareigas asmenys.

14 straipsnis

Naudojimasis šios Konvencijos pripažintomis teisėmis ir laisvėmis turi būti garantuojamas be jokios diskriminacijos dėl lyties, rasės, odos spalvos, kalbos, religijos, politinių ir kitokių įsitikinimų, nacionalinės ar socialinės kilmės, priklausymo tautinei mažumai, nuosavybės, gimimo ar kitokio statuso.

15 straipsnis

Kilus karui ar susidarius nepaprastajai padėčiai, dėl kurių iškilo grėsmė tautos gyvavimui, kiekviena Aukštoji susitarianti šalis gali imtis priemonių, kuriomis nukrypstama nuo įsipareigojimų pagal šią Konvenciją tik tiek, kiek to reikalauja padėties kritiškumas, su sąlyga, kad tokios priemonės neprieštarauja kitiems jos įsipareigojimams pagal tarptautinę teisę.

2. Ši nuostata negali būti pagrindas kokiam nors nukrypimui nuo 2 straipsnio, išskyrus mirties atvejus dėl teisėtų karo veiksmų, arba nuo 3, 4 (1 punktą) ir 7 straipsnių.

3. Kiekviena Aukštoji susitarianti šalis, pasinaudojusi šia nukrypimo teise, privalo išsamiai informuoti Europos Tarybos Generalinį sekretorių apie priemones, kurių ji ėmėsi, ir apie tokio nukrypimo priežastis. Ji taip pat turi informuoti Europos Tarybos Generalinį sekretorių, kai šios priemonės nutrauktos ir Konvencijos nuostatos vėl visiškai vykdomos.

16 straipsnis

Jokia 10, 11 ir 14 straipsnių nuostata negali būti laikoma kliūtimi Aukštosioms susitariančioms šalims apriboti užsieniečių politinę veiklą.

17 straipsnis

Jokia šios Konvencijos nuostata negali būti aiškinama kaip suteikianti kuriai nors valstybei, grupei ar asmeniui teisę vykdyti kokią nors veiklą ar atlikti kokius nors veiksmus, kuriais siekiama panaikinti kokias nors šioje Konvencijoje numatytas teises ir laisves ar jas daugiau apriboti nei numatyta šioje Konvencijoje.

18 straipsnis

Apribojimai, leidžiami pagal šią Konvenciją joje skelbiamoms teisėms ir laisvėms, negali būti taikomi jokiems kitiems tikslams negu tie, kuriems jie įvesti.

A N T R A S S K Y R I U S

19 straipsnis

Siekiant laiduoti, kad būtų laikomasi išipareigojimų, kuriuos prisiėmė Aukštosios susitariančios šalys šioje Konvencijoje, steigiama:

- a) Europos žmogaus teisių komisija (toliau vadinama - Komisija);
- b) Europos žmogaus teisių teismas (toliau vadinamas Teismu).

T R E Č I A S S K Y R I U S

20 straipsnis

1. Komisijoje turi būti tiek narių, kiek yra Aukštųjų susitariančių šalių. Komisijos nariu gali būti tik vienas tos pačios valstybės pilietis.

2. Komisija turi posėdžiauti plenarinėje sesijoje. Tačiau ji gali įsteigti kolegijas, iš kurių kiekvieną turi sudaryti ne mažiau kaip septyni nariai. Šios kolegijos gali nagrinėti pagal šios Konvencijos 25 straipsnį pateiktas peticijas, kurios gali būti nagrinėjamos remiantis precedentine teise arba kurios nekelia posėdžiuose esminių klausimų dėl Konvencijos aiškinimo ar taikymo. Kolegijos, laikydamosi šio apribojimo ir šio straipsnio 5 punkto nuostatų, vykdo visus Konvencijos Komisijai suteiktus įgaliojimus.

Komisijos narys, išrinktas nuo Aukštosios susitariančios šalies, prieš kurią yra pateikta peticija, turi teisę posėdžiauti kolegijoje, kuriai tokia peticija pateikta.

3. Komisija gali įsteigti komitetus, kurių kiekvieną turi sudaryti ne mažiau kaip trys nariai, turintys įgaliojimus vienu balsu skelbti nepriimtina arba išbrauktą iš savo bylų sąrašo peticija, pateiktą pagal 25 straipsnį, jei toks sprendimas gali būti padarytas be tolesnio nagrinėjimo.

4. Kolegija ar Komitetas gali bet kuriuo metu atsisakyti jurisdikcijos plenarinės Komisijos naudai, kuri gali taip pat nutarti, kad būtų jai perduota kiekviena peticija, pateikta Kolegijai ar Komitetui.

5. Tik plenarinė Komisija gali atlikti šiuos veiksmus:

- a) nagrinėti pareiškimus, pateiktus pagal 24 straipsnį;
- b) pateikti bylą Teismui pagal 48 straipsnį;
- c) nustatyti procedūros taisykles pagal 36 straipsnį.

21 straipsnis

1. Komisijos narius renka Ministrų komitetas absoliučia balsų dauguma iš sąrašo, kurį sudaro Konsultacinės asamblėjos biuras; kiekviena Aukštųjų susitariančių šalių atstovų grupė Konsultacinėje asamblėjoje iškelia tris kandidatus, iš kurių ne mažiau kaip du turi būti jos piliečiai.

2. Ši procedūra, kiek įmanoma, turi būti taikoma ir sudarant Komisija tais atvejais, kai kitos valstybės vėliau tampa šios Konvencijos dalyvėmis ar užpildomos laisvos vietos.

3. Kandidatai turi būti aukštos moralės ir turi turėti arba kvalifikacija, reikalaujama užimti aukštas teismines pareigas,

arba asmenys, turintys pripažintą kompetenciją spręsti vidaus ar tarptautinės teisės klausimus.

22 straipsnis

1. Komisijos nariai renkami šešerių metų kadencijai. Jie gali būti perrenkami. Tačiau iš narių, išrinktų per pirmuosius rinkimus, septynių kadencija pasibaigs praėjus trejiems metams.

2. Narius, kurių kadencija turi pasibaigti po pirmųjų trejų metų, išsirenka Europos Tarybos Generalinis sekretorius, traukiant burtus, iš karto po pirmųjų rinkimų.

3. Siekiant garantuoti, kiek tai įmanoma, kad pusė Komisijos narių kas treji metai būtų atnaujinama, prieš kiekvienus artimiausius rinkimus Ministrų komitetas gali nutarti, kad vieno ar kelių renkamų narių pareigų kadencija truktų ne šešerius metus, bet būtų ne ilgesnė kaip devyneri ir ne trumpesnė kaip treji metai.

4. Kai atnaujinamos daugiau nei vienos pareigos ir Ministrų komitetas taiko ankstesnį punktą, pareigų kadencijas paskirsto Generalinis sekretorius, traukiant burtus, iš karto po rinkimų.

5. Komisijos narys, išrinktas vietoj kito nario, kurio pareigų kadencija dar nėra pasibaigusi, turi eiti pareigas likusį savo pirmtako kadencijos laiką.

6. Komisijos nariai turi eiti pareigas, kol bus pakeisti. Po pakeitimo jie turi toliau nagrinėti savo pradėtas bylas.

23 straipsnis

Komisijos nariai veikia komisijoje savo vardu. Savo kadencijos metu jie negali eiti pareigų, kurios nesuderinamos su jų, kaip Komisijos narių, nepriklausomumu ir nešališkumu arba šių pareigų reikalavimais.

24 straipsnis

Kiekviena Aukštoji susitarianti šalis gali per Europos Tarybos Generalinį sekretorių kreiptis į Komisiją dėl to, jog, jos manymu, kita Aukštoji susitarianti šalis pažeidusi Konvencijos nuostatas.

25 straipsnis

1. Komisija gali priimti peticijas, Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui adresuojamas kiekvieno fizinio asmens, nevyriausybinių organizacijų ar grupės asmenų, teigiančių, jog jie yra aukos šioje Konvencijoje pripažintų teisių pažeidimo, kuri padarė viena iš Aukštųjų susitariančių šalių, su sąlyga, jeigu ši Aukštoji susitarianti šalis, kurios veiksmai skundžiami, yra pareiškusi, kad pripažįsta Komisijos kompetenciją tokias peticijas priimti. Aukštosios susitariančios šalys, padariusios tokius pareiškimus, įsipareigoja niekaip netrukdyti veiksmingai pasinaudoti šia teise.

2. Tokie pareiškimai gali būti daromi konkrečiam laikotarpiui.

3. Pareiškimai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui, kuris jų nuorašus perduoda Aukštosioms susitariančioms šalims ir juos skelbia.

4. Komisija vykdydys šiame straipsnyje numatytas funkcijas tada, kai ne mažiau kaip šešios Aukštosios susitariančios šalys įsipareigos tokiais pareiškimais, padarytais pagal aukščiau nurodytus punktus.

26 straipsnis

Komisija gali nagrinėti bylą tik po to, kai buvo panaudotos visos valstybės vidaus teisinės gynybos priemonės pagal visuotinai pripažintas tarptautinės teisės normas, ir per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai buvo priimtas galutinis sprendimas.

27 straipsnis

1. Komisija nepriima nagrinėti peticijos, pateiktos pagal 25

straipsnį, jeigu ji yra:

a) anonimiška, arba
b) pagal savo esmę tokia pati byla, kurią Komisija jau svarstė ar kuri jau buvo perduota kitam tarptautiniam tyrimo ar ginčo sprendimo organui, ir jeigu peticija nesuteikia jokių naujų, bylai reikšmingų duomenų.

2. Komisija pripažįsta nepriimtą kiekvieną pagal 25 straipsnį pateiktą peticiją, jeigu ji mano, kad ji nesuderinama su Konvencijos nuostatomis, aiškiai nepagrįsta arba yra piktnaudžiavimas peticijos teise.

3. Komisija turi teisę atmesti kiekvieną jai pateiktą peticiją, jeigu ji laiko ją nepriimtą pagal 26 straipsnį.

28 straipsnis

1. Jei Komisija priima jai paduotą peticiją:

a) ji, siekdama nustatyti faktus, kartu su šalių atstovais nagrinėja peticiją ir prireikus imasi tyrimo, kurio efektyviam nagrinėjimui vykdyti suinteresuotos valstybės, pasikeitusios nuomonėmis su Komisija, privalo sudaryti visas reikiamas sąlygas;

b) ji kartu turi teikti suinteresuotoms šalims paslaugas, kad byla būtų sureguliuota taikos sutartimi, gerbiant žmogaus teises taip, kaip jos apibrėžtos šioje Konvencijoje.

2. Jeigu Komisijai pavyksta sureguliuoti bylą taikos sutartimi, ji suformuluoja pranešimą, kurį siunčia suinteresuotoms valstybėms, Ministrų komitetui ir Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui dėl to, kad jis būtų paskelbtas. Šiame pranešime turi būti glaustai išdėstomi faktai ir pasiektas sprendimas.

29 straipsnis

Po to, kai Komisija priėmė paduotą peticiją pagal 25 straipsnį, ji vis dėlto gali dviejų trečdalių savo narių balsų dauguma nutarti tokią peticiją atmesti, jeigu nagrinėjimo metu ji nustato, kad yra vienas iš 27 straipsnyje numatytų pagrindų peticijos nepriimti nagrinėti.

Šiuo atveju apie tokį nutarimą turi būti pranešta šalims.

30 straipsnis

1. Komisija gali kiekvienoje procedūros stadijoje nutarti išbraukti peticiją iš savo bylų sąrašų, kai aplinkybės verčia daryti išvadą, jog:

a) pareiškėjas neketina palaikyti savo peticijos; arba

b) dalykas yra išspręstas; arba

c) nėra pagrindo toliau tirti peticiją dėl kokios nors kitos Komisijos nustatytos priežasties.

Tačiau Komisija turi toliau tirti peticiją, jeigu to reikalauja šios Konvencijos apibrėžtų žmogaus teisių laikymasis.

2. Jeigu Komisija nutaria išbraukti peticiją iš savo sąrašo po to, kai ji buvo priimta nagrinėti, tai ji turi suformuluoti pranešimą ir jame išdėstyti faktus ir nutarimą peticijai išbraukti, kartu tai motyvuodama. Pranešimas turi būti pasiūstas šalims, taip pat Ministrų komitetui, Komisija gali jį paskelbti.

3. Komisija gali nutarti atstatyti peticiją savo bylų sąrašė, jeigu ji mano, jog aplinkybės tai pateisina.

31 straipsnis

1. Jeigu peticijos nagrinėjimas neužbaigtas pagal 28 straipsnį (2 punktą) bei 29 arba 30 straipsnius, Komisija turi suformuluoti pranešimą dėl faktų ir pareikšti savo nuomonę, ar nustatyti faktai rodo atitinkamos valstybės išsipareigojimų pagal Konvenciją pažeidimą, Komisijos narių atskiros nuomonės apie tai gali būti išdėstomos pranešime.

2. Pranešimas turi būti pasiūstas Ministrų komitetui, taip pat suinteresuotoms valstybėms, kurios neturi teisės jo skelbti.

3. Siūsdama pranešimą Ministrų komitetui, Komisija gali pateikti tokius pasiūlymus, kuriuos ji mano esant tinkamus.

32 straipsnis

1. Jeigu klausimas pagal šios Konvencijos 48 straipsnį per tris mėnesius nuo pranešimo pasiuntimo Ministrų komitetui dienos Teismui neperduodamas, Ministrų komitetas dviejų trečdalių savo narių, turinčių teisę dalyvauti Komiteto posėdžiuose, balsų dauguma turi nuspręsti, ar Konvencija buvo pažeista.

2. Gavęs teigiamą atsakymą, Ministrų komitetas turi nustatyti laikotarpį, per kurį suinteresuota Aukštoji susitarianti šalis privalo imtis Ministrų komiteto sprendimu reikalaujamų priemonių.

3. Jeigu suinteresuota Aukštoji susitarianti šalis per nustatytą laikotarpį nesiėmė patenkinamų priemonių, Ministrų komitetas nusprendžia 1 punkte numatyta balsų dauguma, kokių veiksmų reikia imtis pagal jo pirmą sprendimą, ir paskelbti pranešimą.

4. Aukštosios susitariančios šalys įsipareigoja laikyti kaip joms privalomą kiekvieną sprendimą, kurį Ministrų komitetas gali priimti taikydamas ankstesnius punktus.

33 straipsnis

Komisijos posėdžiai uždari.

34 straipsnis

Atsižvelgdama į 20 straipsnio 3 punkto ir 29 straipsnio nuostatas, Komisija priima savo sprendimus dalyvaujančių ir balsuojančių narių balsų dauguma.

35 straipsnis

Komisijos posėdžiai šaukiami, kai prireikia. Posėdžius šaukia Europos Tarybos Generalinis sekretorius.

36 straipsnis

Komisija priima savo procedūros taisykles.

37 straipsnis

Komisijos sekretoriata aprūpina Europos Tarybos Generalinis sekretorius.

K E T V I R T A S S K Y R I U S

38 straipsnis

Europos žmogaus teisių teismo teisėjų yra tiek, kiek Europos Tarybos narių. Negali būti dviejų teisėjų, kurie yra tos pačios valstybės piliečiai.

39 straipsnis

1. Teismo nariai renkami Konsultacinės asamblėjos balsų dauguma iš Europos Tarybos narių iškeltų asmenų sąrašo; kiekvienas narys iškelia tris kandidatus, iš kurių ne mažiau kaip du turi būti tos valstybės piliečiai.

2. Tokios pat procedūros, kiek įmanoma, privalu laikytis papildant Teismo sudėtį, kai priimami nauji Europos Tarybos nariai, taip pat kai užimamos atsiradusios laisvos vietos.

3. Kandidatai turi būti aukštos moralės ir turėti kvalifikacija, kurios reikia aukštoms teisinėms pareigoms užimti, ar būti teisininkai, turinys pripažintą kompetenciją.

40 straipsnis

1. Teismo nariai renkami devynerių metų kadencijai. Jie gali būti perrenkami. Tačiau iš narių, išrinktų per pirmuosius rinkimus, keturių kadencija baigiasi po trejų metų, o kitų keturių narių kadencija baigiasi po šešerių metų.

2. Narius, kurių kadencija baigiasi po pirmųjų trejų ir šešerių metų, renka Europos Tarybos Generalinis sekretorius, traukiant burtus, tuoj pat po pirmųjų rinkimų.

3. Siekdama laiduoti, kiek tai įmanoma, kad trečdalis Teismo narių būtų atnaujinta kas treji metai, Konsultacinė asamblėja gali nutarti prieš rengiant artimiausius rinkimus, kad vieno ar daugiau renkamų narių pareigų kadencijos terminas turi būti kitoks negu devyneri metai, tačiau ne ilgesnis kaip dvylika ir ne trumpesnis kaip šešeri.

4. Kai reikia daugiau kaip vienos kadencijos ir Konsultacinė asamblėja taiko ankstesnį punktą, pareigų kadencijas nustato Europos Tarybos Generalinis sekretorius, traukiant burtus, iš karto po rinkimų.

5. Teismo narys, išrinktas, kad pakeistų narį, kurio pareigų kadencija nepasibaigia, turi eiti pareigas likusį jo pirmtako kadencijos laiką.

6. Teismo nariai eina pareigas, kol nebus pakeisti. Kai būna pakeisti, jie turi toliau nagrinėti savo pradėtas bylas.

7. Teismo nariai dirba Teisme savo vardu. Savo kadencijos metu jie negali eiti jokių pareigų, nesuderinamų su jų, kaip Teismo narių, nepriklausomumu ir nešališkumu arba šių pareigų reikalavimais.

41 straipsnis

Teismas renka savo prezidentą ir vieną ar du viceprezidentus trejų metų kadencijai. Jie gali būti perrenkami.

42 straipsnis

Teismo nariai už kiekvieną darbo dieną turi gauti atlyginimą, kurį nustato Ministrų komitetas.

43 straipsnis

Kiekvienai Teismui pateiktai bylai nagrinėti turi būti iš devynių teisėjų sudaroma kolegija. Joje turi dalyvauti ex officio kolegijos narys teisėjas kiekvienos suinteresuotos valstybės pilietis arba, jeigu tokio nėra, jos pasirinktas asmuo, kuris turi dalyvauti teisėjo teisėmis; kitų teisėjų pavardes pasirenka prezidentas, prieš pradėdamas nagrinėti bylą, nutraukiant burtus.

44 straipsnis

Tik Aukštosios susitariančios šalys ir Komisija turi teisę pateikti bylą Teismui.

45 straipsnis

Teismo jurisdikcija apima visus šios Konvencijos aiškinimo bei taikymo klausimus, kuriuos Aukštosios susitariančios šalys ar Komisijos pateikia jam pagal 48 straipsnį.

46 straipsnis

1. Kiekviena Aukštoji susitarianči šalis gali bet kuriuo metu pareikšti, jog ji pripažįsta kaip privalomą ipso facto, be specialaus susitarimo, Teismo jurisdikciją visose bylose, susijusiose su šios Konvencijos aiškinimu bei taikymu.

2. Aukščiau minėti pareiškimai gali būti padaryti be jokių išlygų arba vienu ar kitu Aukštųjų susitariančių šalių abipusiškumo pagrindais, arba konkrečiai nurodytam laikotarpiui.

3. Šie pareiškimai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui, kuris jų nuorašus siunčia Aukštosioms susitariančioms šalims.

47 straipsnis

Teismas gali svarstyti bylą tik po to, kai Komisija pripažino, kad jos pastangos draugiškai sureguliuoti ginčą per 32 straipsnio numatytą trijų mėnesių laikotarpį buvo nesėkmingos.

48 straipsnis

Su sąlyga, kad bent viena suinteresuota Aukštoji susitarianči šalis arba suinteresuotos Aukštosios susitariančios šalys, jeigu jų yra daugiau kaip viena, sutikusios su Teismo

privalomąją jurisdikciją, arba, jeigu taip nėra, tai suinteresuotos Aukštosios susitariančios šalies sutikimu, jeigu jų yra bent viena, arba jeigu jų, tokių sutinkančių, yra daugiau kaip viena, byla Teismui gali pateikti:

- a) Komisija;
- b) Aukštoji susitarianti šalis, kurios pilietis teigia, kad yra pažeidimo auka;
- c) Aukštoji susitarianti šalis, kuri perdavė bylą Komisijai;
- d) Aukštoji susitarianti šalis, prieš kurią yra paduotas skundas.

49 straipsnis

Jei kyla ginčas dėl to, ar Teismas turi teisę spręsti konkrečią bylą, klausimą išsprendžia pats Teismas.

50 straipsnis

Jeigu Teismas nustato, jog sprendimas ar priemonės, kurių ėmėsi teismo ar kokie nors kiti Aukštosios susitariančios šalies organai, visiškai arba iš dalies prieštarauja išipareigojimams pagal šią Konvenciją, taip pat jeigu šios šalies vidaus teisė leidžia tik iš dalies atlyginti šio sprendimo ar priemonių pasekmes, tai prireikus Teismas gali teisingai patenkinti nukentėjusios šalies reikalavimus.

51 straipsnis

1. Teismo sprendimas turi būti motyvuotas.
2. Jeigu visas sprendimas arba jo dalis neišreiškia teisėjų vieningos nuomonės, kiekvienas teisėjas turi teisę pateikti savo atskirą nuomonę.

52 straipsnis

Teismo sprendimas yra galutinis.

53 straipsnis

Aukštosios susitariančios šalys išipareigoja vykdyti Teismo sprendimus bylą, kurių jos yra šalys.

54 straipsnis

Teismo sprendimas siunčiamas Ministrų komitetui, kuris prižiūri jo vykdymą.

55 straipsnis

Teismas nustato savo procedūros taisykles.

56 straipsnis

1. Pirmieji Teismo narių rinkimai įvyks po to, kai Aukštųjų susitariančių šalių pareiškimų, minimų 46 straipsnyje, skaičius bus aštuoni.
2. Jokia byla negali būti pateikta Teismui iki pirmųjų rinkimų.

P E N K T A S S K Y R I U S

57 straipsnis

Kiekviena Aukštoji susitarianti šalis, gavusi Europos Tarybos Generalinio sekretoriaus paklausimą, paaiškina, kokių būdu jos vidaus teisė garantuoja šios Konvencijos kiekvienos nuostatos veiksmingą įgyvendinimą.

58 straipsnis

Europos Taryba atlygina Teismo ir Komisijos išlaidas.

59 straipsnis

Komisijos nariai ir Teismas savo funkcijų atlikimo metu turi privilegijų ir imunitetų, numatytų Europos Tarybos statuto 40 straipsnyje ir susitarimuose, sudarytuose pagal šį straipsnį.

60 straipsnis

Niekas šioje Konvencijoje negali būti aiškinama kaip apribojimai ar nukrypimai nuo kokių nors žmogaus teisių ar pagrindinių laisvių, kurios garantuojamos pagal kurios nors Aukštosios susitariančios šalies įstatymus ar kokią nors kitą susitarimą, kurio šalis ji yra.

61 straipsnis

Niekas šioje Konvencijoje neapriboja Ministrų komiteto įgaliojimų, kuriuos jam suteikęs Europos Tarybos statutas.

62 straipsnis

Aukštosios susitariančios šalys sutinka, kad jos, išskyrus specialų susitarimą, nesinaudos kitomis sutartimis, susitarimais ar deklaracijomis, galiojančiomis jų tarpusavio santykiuose dėl to, kad, pateikdamos peticiją, spręstų ginčą, kilusį dėl šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo, kitokiomis ginčo sprendimo priemonėmis negu tos, kurios numatytos šioje Konvencijoje.

63 straipsnis

1. Kiekviena valstybė Konvencijos ratifikavimo metu arba kada nors vėliau gali pareikšti, pranešdama apie tai Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui, kad Konvencijos galioja visoms ar kai kurioms teritorijoms, už kurių tarptautinius santykius ji atsako.

2. Konvencija pradeda galioti pranešime nurodytoje teritorijoje ar teritorijose, praėjus 30 dienų po to, kai ši pranešimą gavo Europos Tarybos Generalinis sekretorius.

3. Šios Konvencijos nuostatas taikant tokioms teritorijoms, reikia tinkamai atsižvelgti į vietinius poreikius.

4. Kiekviena valstybė, padariusi pareiškimą pagal šio straipsnio 1 punkta, gali bet kada vėliau po tokio pareiškimo paskelbti dėl vienos ar kelių teritorijų, apie kurias kalbama šiame pareiškime, kad ji pripažįsta Komisijos kompetenciją priimti peticijas iš fizinių asmenų, nevyriausybinėjų organizacijų ar asmenų grupių pagal šios Konvencijos 25 straipsnį.

64 straipsnis

1. Kiekviena valstybė, pasirašydama šią Konvenciją arba deponuodama savo ratifikacinius raštus, gali padaryti išlygą dėl kurios nors atskiros Konvencijos nuostatos, jei kuris nors tuo metu jos teritorijoje galiojantis įstatymas neatitinka tos nuostatos. Bendro pobūdžio išlygos pagal šį straipsnį neleidžiamos.

2. Kiekvienoje išlygoje, padarytoje pagal šį straipsnį, turi būti glaustai išdėstytas atitinkamas įstatymas.

65 straipsnis

1. Aukštoji susitarianti šalis gali denonsuoti šią Konvenciją tik praėjus penkeriems metams nuo tos datos, kai ji tapo jos dalyve, ir šešiams mėnesiams po pranešimo, pasiūsto Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui, kuris praneša apie tai kitoms Aukštosioms susitariančioms šalims.

2. Toks denonsavimas neatleidžia Aukštosios susitariančios šalies nuo jos įsipareigojimų pagal šią Konvenciją dėl kiekvieno akto, kuris galėjo tokius įsipareigojimus pažeisti ir kuris galėjo būti padarytas iki denonsavimo įsigaliojimo.

3. Kiekviena Aukštoji susitarianti šalis, kuri nustos būti Europos Tarybos nare, tomis pačiomis sąlygomis nustos būti ir šios Konvencijos šalimi.

4. Konvencija gali būti denonsuota pagal ankstesnių punktų nuostatas dėl kiekvienos teritorijos, kuriai jos veikimas buvo išplėstas pagal 63 straipsnio sąlygas.

66 straipsnis

1. Ši Konvencija atvira pasirašyti Europos Tarybos narėms. Ji turi būti ratifikuojama. Ratifikaciniai raštai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui.

2. Ši Konvencija įsigalioja deponavus dešimtą ratifikacinį raštą.

3. Toms valstybėms, kurios ratifikuos šią Konvenciją po jos įsigaliojimo, ji įsigalios joms deponavus savo ratifikacinius raštus.

4. Europos Tarybos Generalinis sekretorius turi pranešti visoms Europos Tarybos narėms apie Konvencijos įsigaliojimą, apie ją ratifikavusias valstybes ir apie visus vėliau gautus ratifikacinius raštus. Sudaryta 1950 metų lapkričio 4 dieną Romoje anglų ir prancūzų kalbomis. Abu tekstai yra vienodai autentiški ir sudaro vieną egzempliorių, kuris turi būti saugomas Europos Tarybos archyvuose. Generalinis sekretorius turi pasiųsti kiekvienai signatarei patvirtintus nuorašus.